

Luonnontieteellisten haitta-arvioiden taso vaihtelee suuresti

Marcus Walsh

Lapasorsapari (*Anas clypeata*) lepää...
© Jouko Kärkkäinen
Shovelers.

Vuonna 1994 astui voimaan laki ympäristövaikutusten arvioinnista eli YVA -laki. Muutama vuosi myöhemmin mm. sekä luonnonsuojelusta maankäyttö- ja rakennuslaki uudistettiin perinpohjin. Esimerkiksi Natura-alueeseen vaikuttavasta hankkeesta on nyt tehtävä haitta-arvio, vaikkei hanke vaatisikaan varsinaista YVA:a.

Lainsäädännön kehittämisen seurauksena konsulttitoimistoille on sadellut runsaasti tutkimus- ja lausuntopyyntöjä. Biologit selvittävät erityisesti rakennus- tms. hankkeiden kautta suojelualueisiin kohdistuvia haittoja. Tyypillinen lintuharrastajaa kiinnostava YVA- tai muu haitta-arvio liittyy lintuveden liepeillä tapahtuvaan rakennushankkeeseen.

Hankkeen kaikkien merkittävien vaikutusten ennakointi ei ole asiantuntijoillekaan helppoa, eivätkä hankkeen laatijat aina edes turvaudu heihin selvityksiä tehdessään. Esimerkiksi yleensä varsinaisia YVA-selvityksiä suppeammissa Natura-aiheisissa selvityksissä on huomattavia laatuongelmia. V. 2001 Suomen ympäristökeskus (SYKE) tutki 22 Natura-suojelualan liepeillä vaikuttaneen hankkeen haitta-arviot (Söderman 2001). Tärkeimpien kysymysten osalta parhaat neljä arviota saivat arvosanan välillä 0.6–0.7 / 1, kahdeksan arviota 0.5–0.6 / 1 ja lo-

put kymmenen alle 0.5.

Liki puolet haitta-arvioista siis 'reputti' ja parhaat – vähemmän kuin yksi viidestä – saivat vain vaivoin tyydyttävän arvosanan. Tutkimuksen tekijän mukaan syy on ennen kaikkea selkeän ja yhdenmukaisen ohjeistuksen puute siitä, miten haitta-arvio tulee laatia. Ohjeet ovat nyt SYKE:ssa tekeillä.

Natura-aiheisten haitta-arvioiden yleinen taso on siis varsin matala. Jos konsultiksi pyydetään ornitologi tai muu asiantuntija, on sitäkin tärkeämpää, että hän tekee työnsä perusteellisesti.

Hankkeen luontovaikutuksien arvioijaan kohdistuu monenlaisia paineita. Jos hän arvioi hanketta kovin negatiivisesti, on tilaajalta ehkä turha odottaa uusia töitä – haitta-arviot kun maksaa yleensä rakennuttaja. Haittojen vähättely voi puolestaan johtaa arvokkaan luontokohteen vahingoittumiseen ja vaarallisiin ennakkotapauksiin. Vähättely voi olla tahatontakin, seurausta siitä, ettei ole paneutunut riittävästi aiheeseen ja tutkimusmenetelmien valintaan suhteessa asetettuihin kysymyksiin. Seuraavassa eräitä esimerkkejä.

1. Eke Oy:n rakennushanke Espoonlahden Natura-alueen kupeessa

Erikoiskysymysten osalta haitta-arvion tekijä tai viranomainen pyytää usein täydentäviä lausuntoja alan asiantuntijoilta. Vuonna 1998 tunnettu ornitologi antoi täydentävän lausunnon Kirkkonummen yleiskaavasta koskien Espoonlahden Natura-alueen viereen suunniteltua uutta rivitalolähiötä (Insinööritoimisto Bertel Ekegren 1998).

Myöhemmin asemakaavassa ('Sundet I') rakennuksia oli sijoitettu muutamien kymmenien metrien päähän Natura-alueen rajasta sekä lahden rannasta. Rakennusaluetta suunniteltiin myös huomattavasti laajennettavan uusilla asemakaavoilla ('Sundet II' ja 'Sundet III') yhteensä n. 2 400 ihmiselle, mikä seikka oli aikoinaan merkitty yleiskaavaan. Lausunnonantajan mukaan hänellä ei kuitenkaan ollut tarkempaa tietoa rakennuttajan suunnitelmista.

Lausunnonantaja pyrki ilmeisen vilpittömästi minimoimaan rakennushankkeen haittoja Espoonlahden linnustolle. Tähän hänen arvionsa oli kuitenkin aivan liian suppea ja optimistinen. Helsingin seudun lintutieteellisen yhdistyksen Tringan huomautus Espoonlahden Sundetin kaa-

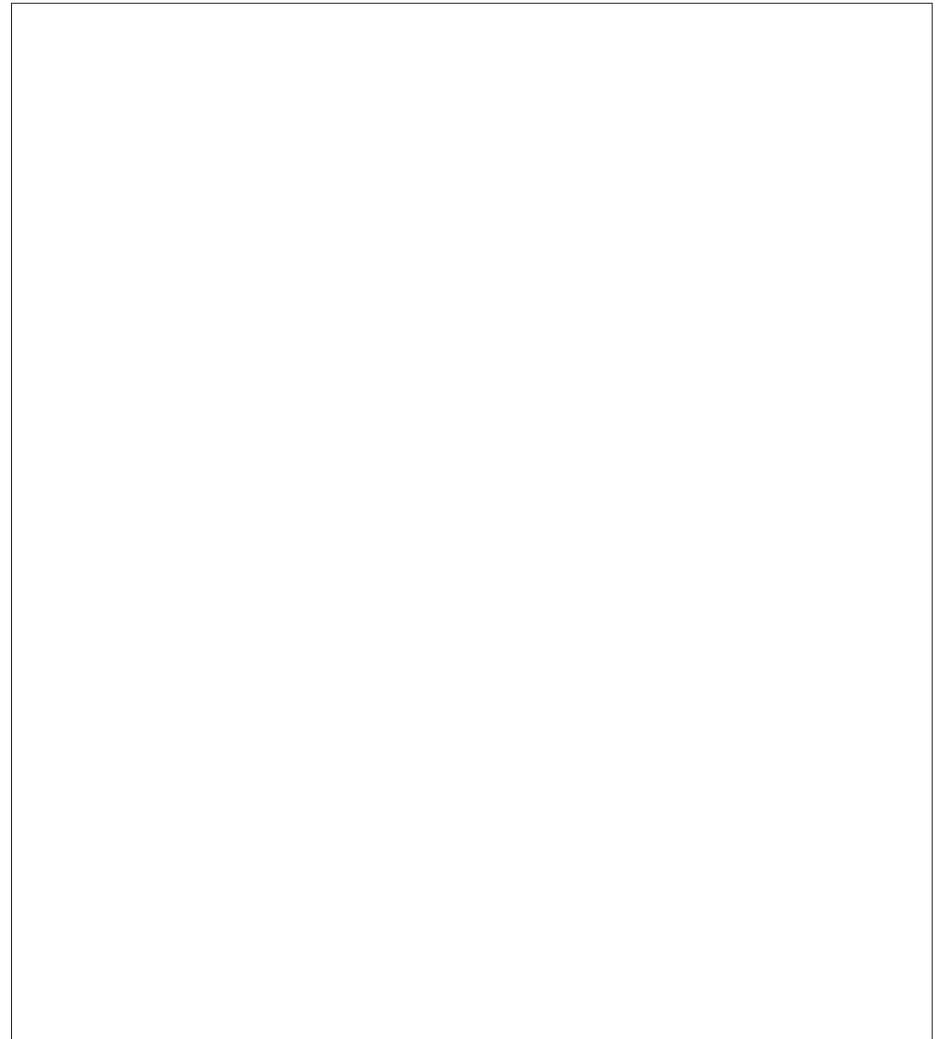
voista (Tringa 2000) totesi ornitologin lausunnosta mm. seuraavaa:

[Lausunnonantaja]... jättää lausunnossaan huomiotta myös kosteikkolinnuston, erityisesti puolisukeltajiin elinympäristövaatimukset. Espoonlahden riistantuottoarvo on suuri ja myötävaikuttanut alueen luokitukseen kansainvälisesti arvokkaana lintuvetenä (Valtioneuvoston päätös 1979). Haapana, tavi, sinisorsa ja lapasorsa pesivät pääsääntöisesti kuivalla maaperällä itse kosteikkoalueen ulkopuolella jopa kilometrin etäisyydellä rantaviivasta. Asutuksen ja ulkoilureittien tuominen aivan Natura-alueen rajaan kiinni aiheuttaa pahaa häiriötä näiden lajien pesinnöille, etenkin kun Natura-rajauksessa ei ole lainkaan huomioitu suojavyöhyketarvetta. Ympäristöministeriö on korostanut, että suojavyöhyke voidaan huomioida myös Natura-aluetta ympäröivän kaavoituksen yhteydessä, mikä onkin tässä tapauksessa välttämätöntä, jotta Natura-alueista määräävän luontodirektiivin suojeluvaatimusten kanssa ei syntyisi ristiriitaa. Sundetin asemakaavassa ja asemakaavaluonnoksissa näin ei ole tehty.”

Ongelmia syntyi erityisesti siitä, mitä ornitologin lausunto jätti huomiotta: teksti mainitsee suojaavan puuston säilyttämisestä, mutta osalla rannasta puita ei ollut. Lausunnonantaja ei tätä huomannut, koska ei käynyt kaavapiirustuksien kanssa lainkaan rakennuspaikalla. Tärkein kysymys, eli Espoonlahden Natura-tasoisien lintuveden rajauksen ekologinen heikkous ja siitä seuraava suojavyöhykkeen tarve sivuutetaan kokonaan. Lausunnon ajatus, että ranta-alueet jäisivät riittävän rauhallisiksi kaikkiaan n. 2 400 ihmisen muutettua kirjaimellisesti niiden viereen, on mahdoton. Rakennuttaja käytti hyväkseen lausunnonantajan tietämättömyyttä tulevan asemakaavan tarkasta laajuudesta ja sai näin näennäisen asiantuntijahyväksynnän koko hankkeelle.

Hyvät haitta-arviolausunnot vaativat paneutumista aiheeseen ja runsaasti kokemusta. Jos ei ehdi perehtyä kohteeseen ja siihen kohdistuviin hankkeisiin kunnolla, ei lausuntoja pitäisi antaa lainkaan.

Tringan huomautus ei johtanut Sundetin kaavan keventämiseen tai sijoittamiseen kauemmaksi ranta-

Pikkulepinkäisestä (*Lanius collurio*) ja kirjokertusta (*Sylvia nisoria*) (kuvassa) on tullut Naturan pelinappuloita. © Tomi Muukkonen
Red-backed Shrike and Barred Warbler.

vyöhykkeestä. Uudenmaan ympäristökeskus ei myöskään valittanut asemakaavasta, vaikka osakaavojen yhteisvaikutusten selvittäminen on kirjattu lakiin. Tunnetun ornitologin lausunto oli enää hyvin vaikeasti kumotavissa. Lausunto myötävaikutti Sundet I:n kaavan hyväksymiseen vain pienin, lähinnä kosmeettisin muutoksin.

Sundetin tapauksen kaltaiset asemakaavojen keinotekoiset ositukset näyttäisivät muutenkin muodostuvan rakennuttajan tai kaavoittajan tavaksi välttää seuraamuksia. Suomen ympäristökeskuksen 22 Natura haitta-arvion tutkimuksessa muiden hankkeiden yhteisvaikutukset arvioitiin edes osittain vain noin yhdessä arviossa kymmenestä (Söderman 2001). Hyvä esimerkki 'tipoittain' etenevästä rakennushankkeesta on Teknisen korkeakoulun laajentuminen Espoon Laajalahden Natura-alueen rantavyöhyk-

keessä aivan suojelurajauksen tuntumassa. Tringa on valittanut alueen eri suunnitteluvaiheissa olevien hankkeiden kokonaisvaikutusten arvioinnin puutteesta Korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

2. Mustavuori - Östersundomin Natura-alueen muutonaikainen merkitys

Helsingin Vuosaaren suunnitellaan satamaa, jonka edellyttämät liikenneyhteydet kulkevat Mustavuori - Östersundomin Natura-alueen poikki. Sataman sijoituspaikalle on todistettavasti vaihtoehtoja, joten lain mukaan satama voi saada rakennusluvan vain, jos se ei merkittävästi haittaa ko. Natura-alueen luontoarvoja. Haittojen arvioimiseksi Helsingin Satama Oy, Helsingin kaupunki ja monet

muutkin tahot ovat teettäneet alueen luonnosta selvityksiä.

Eräs ornitologi toimitti 13.9.2001 Helsingin kaupungille toimeksiantonosta alustavia tietoja Mustavuori – Östersundomin muutonaikaisesta levähtävistä linnustosta kyseisenä vuonna. Lausunto päättyi toteamukseen:

”Tutkimukseni perusteella Östersundomin lintulahtet eivät ole merkittäviä muutonaikaisia levähdysalueita toisin kuin...asiantuntijalausunnoissaan vuonna 1999 esittävät. Heidän käsityksensä Natura -alueen muutonaikaisesta merkityksestä ja korkeasta suojeluarvosta perustuivat nähdäkseen puutteellisiin tietoihin ja perustelemattomiin oletuksiin”.

Lausunnossa parjatut tutkijat lähettivät ornitologi-konsultin kirjoituksen johdosta kaupungille vastineen 23.11.2001. Siinä kiistetään seikkaperäisesti maastohavaintoihin perustuen konsultin väitteet Östersundomin lintulahtien vähäisestä arvosta. Ulkopuolisen voi olla vaikea arvioida tällaista tutkijoiden välistä kiistaa, mutta 29.11. konsultti vastasi itse kaupungille esitettyyn kritiikkiin. Hänen kirjeessään todetaan mm. seuraavaa:

”Seurantaohjelman ja tutkimussopimuksen perusteella tutkimukseni koski kuitenkin vain muutolla levähtävien vesilintujen pistelaskentoja avovesisektoreista”.

Konsultti teillaa siis Mustavuori-Östersundomin muutonaikaisen merkityksen vesilintujen pistelaskentojen perusteella. Päätelmä on rohkea, sillä Mustavuori-Östersundom on erittäin monipuolinen kohde. Vesilintujen pistelaskenta on suunniteltu niiden vuosittaisten suhteellisten pesimäkannan muutosten seurantaan (Koskimies & Väisänen 1988). Kohteiden arvottamiseen tutkijat käyttävät yleensä täydentäviä tai perusteellisempia laskentamenetelmiä.

Vesilinnut hakeutuvat levähtämään ja ruokailemaan niille kulloinkin sopivimpaan ympäristöön, joka etelärannikon matalilla lintulahdilla vaihtelee suuresti jopa päivästä toiseen jo pelkästään vedenkorkeuden vaihtelusta riippuen. Tämä voi selittää ainakin osaltaan, miksi konsultin suppealle sektorille rajoitetut laskennat tuottivat alueelta heikompia tuloksia kuin toisten tutkijoiden tulokset.

Edelleen konsultti kommentoi: ”Merkittävä osa [vastineessa esitetyistä] lausunnon havainnoista on tehty Sipoon Husössä, millä tarkoitettaneen Husön ratsastuskeskuksen länsipuolella olevaa, kevään tulvatilanteen mukaan vaihtelevalla tavalla vesilintuja alkukevällä houkuttelevaa laidunluetta, joka on Natura -alueen ulkopuolella”.

Laskija siis näkee ekologisesti samaan kokonaisuuteen kuuluvalla lintuvesialueella lintuja, muttei edes mainitse niistä raportissaan, koska ne eivät kuulu keinotekoisesti rajattuun Mustavuori-Östersundomin Natura-alueeseen. Johtopäätöksensä hän sitten esittää, ettei Mustavuori – Östersundom ole arvokas. Luontodirektiivi edellyttää yksiselitteisesti Natura-kohteiden rajaamista vain luonnontieteellisin perustein.

Monet tutkijat ja suojelujärjestöt ovat jo pitkän aikaa ja useissa yhteyksissä vaatineet M-Ö:n Natura -alueen laajentamista ekologisista ja luonnonsuojelubiologisin perustein. Vaikka konsultti ei sitä tässä yhteydessä liene tarkoittanut, hänen lausumansa vain vahvistavat ko. perusteita. Lausunnossaan konsultti itse ei kuitenkaan mainitse kohteen rajausongelmasta ja sen aiheuttamista linnustovaikutuksista mitään, vaikka on varmasti nähnyt tai ollut tietoinen välittömästi rajauksen ulkopuolella olevista linnuista ja kohteeseen kokonaisuudessaan kohdistuvasta uhasta.

SYKE:n tulevan menetelmäohjeituksen lisäksi ekologisten haitta-arvioiden laatijat tarvitsevat mitä ilmeisimmin myös eettisen säännösten.

3. Mustavuori-Östersundomin Natura-alue ja Vuosaaren liikenneyhteydet

Lausunnossaan 19.3.1999 Uudenmaan ympäristökeskus (UYK) arvioi Vuosaaren sataman vaikutuksia sitä ympäröivään Natura-alueeseen (Uudenmaan ympäristökeskus 1999). Kokonaisuutena UYK arvioi sataman elinympäristövaikutukset eräiltä osin merkittäviksi. Suoraan satamaan kaavaillun rautatiesillan kohdalla Natura-alueen sisällä pesii kaksi EU:n lintudirektiivin listaamaa erityissuojeltavaa lajia, kirjokerttu ja pikkulepinkäi-

nen. Näiden osalta ympäristökeskus kuitenkin arvioi lajien kannat Suomessa suotuisiksi ja toteaa

”...vaikutukset kyseisellä alueella eivät todennäköisesti merkittävästi heikentäisi näiden lajien suojelun suotuisaa tasoa Suomessa ottaen huomioon näiden lajien valtakunnallinen pesimäkanta ja kannan kehitys.”

Eli lajit todennäköisesti häviävät sataman sillan ympäriltä, mutta tämä ei ole merkittävää, koska ao. lajien kanta on muualla Suomessa tarpeeksi vahva? Luonnonsuojelubiologisesti tämä päättely johtaa umpikujaan. Kuten silloisen ympäristöministeri Satu Hassin pyytämä asiantuntijalausunto Vuosaaren sataman vaikutuksista Natura-alueen suojeluarvoon toteaa:

”... Jos ajatellaan niin, ettei minäkään Suomessa säännöllisesti esiintyvän lintu- (tai kasvi-) lajin populaatio ole [yksittäisellä] Natura -alueella niin suuri, että sen katoaminen vaarantaisi ko. lajin kannan säilymistä Suomessa, ja siksi mikään toiminta, joka johtaisi ko. lajin häviämiseen Natura-alueelta, ei vähentäisi merkittävästi ko. Natura-alueen luonnonarvoja, joudutaan absurdiin tilanteeseen, jossa kaikki lajit, vaikkapa yksitellen, voidaan tuhota alueelta, mutta edelleenkin ei arvioitaisi luonnonarvojen heikentyneen merkittävästi em. perustelun mukaan... Kysymys on Natura -alueen muodostaman luontokokonaisuuden luonnonarvoista ja niiden säilymisestä ja suojelusta osana Natura 2000 -alueverkostoa.”

”...tietääkseni ei minkään maassamme säännöllisesti pesivän lintulajin kannasta huomattava osa pesi millään yksittäisellä Natura 2000 -ohjelman ehdotetulla alueella tai ainakin tällaisia lajeja on erittäin vähän. Mikäli merkittävä luonnonarvojen vähentyminen edellyttäisi sitä, että yksittäiseltä Natura -alueelta häviäisi suuri osa jonkin lintulajin Suomen kokonaisuudesta, ei tällaisia alueita Suomessa juurikaan ole. Tällä perusteella voitaisiin antaa lupa tuhota kokonaisia Natura -alueita perusteena se, ettei toimi vaarantaisi (yksittäisen Natura -alueen ollessa kyseessä) lajin kokonaisuutta Suomessa. Näin perustelun koko Natura -alueverkko menettäisi merkityksensä.”

Vuosaaren satama aiheuttaa viere-

selle Natura-alueelle ja koko Natura-verkostolle merkittävän haitan. Mikäli päinvastaista väittäen (ja nykyisen hallituksen linjaa noudattaen) satama lopulta rakennetaan, syntyy huomattava luonnonsuojelulakia ja EU:n luontodirektiiviä heikentävä ennakkopäätös. Kuten Maaseudun Tulevaisuus-lehti totesi pääkirjoituksessaan 4.12.1999:

"...[hallituksen] linjaus on merkittävä, sillä maakuntien Suomessa on tuhansia erilaisia metsäautotie-, metsänhakkuu-, kesämökin rakentamis- ja muita huomattavasti Vuosaarta pienempiä hankkeita. On johdonmukaista odottaa, että nämä hankkeet eivät mitenkään voi aiheuttaa merkittäviä luonnon heikentämisvaikutuksia, kun kerran satamahankkeaan ei sitä tee."

Yllä oleva esimerkki osoittaa, millaisiin ympäristöoikeudellisiin seuraamuksiin ekologisesti virheelliset päätelmät voivat johtaa. UYK:n lausunto tulee yllä kumotuksi, mutta satamahankkeen puoltajat ovat vedonneet myös siihen, etteivät pikkulepinkäiset ja kirjokertut välttämättä häviäsi sillanrakennuksen jälkeen edes Natura-alueen sisäältä. Tällöin haitan merkittävyys saattaisi juridisessa mielessä olla pienempi, koska lintu- ja luontodirektiivit eivät suojele maiseimia eivätkä virkistysarvoja, ainoastaan lajeja ja luontotyypppejä.

Tällekkin Natura-alueiden eheyden kannalta melkoisen vahingolliselle ajatukselle löytyy erään ornitologin kirjoittama lausunto. Natura-alueen sisälle voisi sen mukaan rakentaa, koska on mahdollista että ao. lajit eivät häviäisikään sieltä... Muilta osin lausunto lankeaa samaan virhepäätelmään kuin UYK. Koska ornitologi on kuitenkin alansa asiantuntija, monet näkevät tekstissä vain järkevän tuntuisen lausunnon, jonka väitteet elinympäristön riittävydestä jokainen voi todentaa paikan päällä käymällä.

Rajaamalla kysymykset riittävän suppea-alaisiksi kuten yllä saadaan "todistettua" melkein mitä tahansa. EU:n komission luontodirektiivin 6. artiklan tulkintaohjeessa (Euroopan yhteisö 2000) kuitenkin todetaan mm. "Käsitettä "merkittävä" on tulkittava objektiivisesti. Vaikutusten merkittävyys on kuitenkin määritettävä suhteessa suunnitelman tai hankkeen kohteena olevan suojeltavan alueen erityispiirteisiin ja luon-

nonolosuhteisiin ottaen erityisesti huomioon alueen suojelutavoitteet."

Jo säännöstenkin mukaan vaikutuksia on siis tarkasteltava vain kyseisen alueen luonnonarvoihin, ei esimerkiksi valtakunnalliseen tilanteeseen verraten.

4. Metsähallituksen alue-ekologisen suunnittelun arviointi 2001

Missä kulkee tilaajan palautteen perusteella tehtyjen täydennysten ja painostuksen alla tehtyjen muutosten raja? Metsähallituksen alue-ekologisen suunnittelun tasoa arvioineen työryhmän tulokset oli tarkoitus julkaista asiaa koskevassa seminaarissa Helsingissä 23.5.2001. Vaikka kyseessä ei ollut ornitologinen raportti, Metsähallituksen alue-ekologiolla on suuria vaikutuksia monen taigametsän lintulajin menestymisen mahdollisuuksiin.

Tilaisuudessa odotetusta raportista jaettiin kuitenkin vain tiivistelmä. Yllättäen eräs työryhmän jäsenistä nousi ja kertoi seminaariyleisölle, että raporttia oli peukaloitu siivoamalla sieltä pois Metsähallitukselle epämieluisia kritiikkiä. Työryhmän johtaja, helsinkiläinen professori, kiisti väitteen. Raportin ongelmista oli kuitenkin vuotanut tietoja ympäristöalan ammattilaisille jo aiemmin.

Raportti oli myöhässä osin sen vuoksi, ettei ko. työryhmän jäsen suostunut Metsähallituksen vaatimiin muutoksiin. Ongelmat julkisesti paljastanut työryhmäläinen oli omien sanojensa mukaan erityisen tuhtunut siitä, että hänen kirjoituksiaan oli ilmoittamatta muutettu jälkikäteen selvityksen tehneen Helsinki Consulting Groupin toimesta.

Seminaarin jälkeen muutetut ja poistetut tekstit palautettiin raporttiin ja teksti luovutettiin Metsähallitukselle. Toistaiseksi Metsähallitus ei ole julkaissut työryhmän raporttia niteenä, mutta se löytyy internetistä (Helsinki Consulting Group 2001).

Mainittakoon, että syyskuussa 1999 Metsähallituksen alue-ekologian asiantuntijatyöryhmässä istunut biologian akatemiaprofessori (eri henkilö kuin yllä) erosi, koska omien sanojensa mukaan koki, ettei nauttinut Metsähallituksen johdon luottamusta. MH:n johto ei suostunut alue-ekolo-

gisten hakkuumenetelmiensä luontovaikutusten arviointiin akatemiaprofessorin johtamana. Kyseiseen yliopistopohjaiseen työhön ei olisi ollut mahdollista yrittää puuttua edellä kuvatulla tavalla.

Tyytymättömällä yksityisellä tilaajalla on periaatteessa oikeus jättää hankkearvion tulokset julkaisematta. Missään tapauksessa ei tilaajalle tulisi kuitenkaan antaa oikeutta muuttaa sisältöä itse, eikä julkaista arviota vain osittain. Tutkimuksen tai selvityksen tekijän tulisi pitää huoli siitä, että tutkimussopimukseen on yksiselitteisesti kirjattu, että tilaajan on julkaistava tulokset tai ne että ne ovat julkaistavissa tilaajasta riippumatta, kun työ on valmistunut ja luovutettu.

Kaikki edellä olevat esimerkit koskevat eri henkilöitä. Vastentahtoisesti päättyi tulokseen, että jopa professoritasoisiin lausuntoihin hankkeiden luontovaikutuksista kannattaa taustatietojen puuttuessa suhtautua varauksellisesti. Varakkailla tilaajilla on myös varaa teetättää yhä uusia selvityksiä, kunnes saavat mieleisensä tuloksen.

Esimerkiksi Kemijoki Oy on kustantanut Vuotoksen allasalueen linnustosta parikin tutkimusta (Pessa ym.1994; Jokimäki & Kaisanlahti-Jokimäki 2000), jotka totesivat alueen vastaavan linnustoltaan Lapin parhaimmistoa. Uusimman tutkimuksen tekijäornitologin mielestä allasaluetta ympäröivät suot ovat sittenkin Vuotoksen altaan alle jääviä arvokkaampia. Eläinmuseon eläintieteen dosentti sekä BirdLife Suomen silloinen IBA-koordinaattori ovat kiistäneet tämän tuloksin. (Kyseisen ornitologin Vuotos-aineiston kenttätutkimukset kuitenkin jatkuivat kesällä 2001; hänen käyttämänsä lintulaskijat sanoutuivat 22.2.2002 kirjallisesti irti ornitologin v. 2001 aineistosta tekemistä tulkinnoista (Symbioosi 2002, liitteet 13 & 14)).

Harkitsemattomien lausuntojen potentiaalista vahinkoa IBA-, Natura- ja muille tärkeille lintualueille lisää huomattavasti, että uuden luonnonsuojelulain sekä EU:n lintu- ja luontodirektiivien suojeleminen määräytyy nyt ja lähivuosina tapahtuvien ennakkopäätösten kautta. On vahinko, että eräät ornitologit ja muut biologit ajattelemattomuuttaan tai taitamattomuuttaan pehmentävät retkikohteidemme pilaajien tietä. Myös ympä-

ristölupaviranomaisten sekä tuomareiden ekologista koulutusta ja arviointiresursseja tulisi lisätä huomattavasti nykyisestä.

Kiitokset

Kirjoittaja esittää lämpimät kiitoksensa kirjoitusta kommentoineelle ja täydentäneelle lukuisalle asiantuntijajoukolle.

Summary: The quality of ornithologists' and other biologists' Environmental Impact Assessments varies widely

Modern Finnish law mandates Environmental Impact Assessments for a wide variety of development projects. Lack of adequate guidelines has caused the quality of the assessments to vary widely. Professional ornithologists are frequently hired or called upon to give statements or make studies pertaining to such assessments. Typically these concern the effects of various building projects on valuable wetlands or other areas important for birds.

The text cites examples of impact assessments from a variety of Natura sites in Finland (Espoonlahti, Laajalahti, Mustavuori-Östersundom, and Kemihaaran suot ('Vuotos')), where some ornithologists' and environmental officials' controversial statements have led or could

lead to a deterioration of the sites' ecological values. A final example concerns a case of attempted censorship of a consultant's critique by the National Forest Service (Metsähallitus). In this case the original text was reinstated at the public insistence of one of the consultants.

Kirjallisuus

Euroopan yhteisö 2000: Natura 2000-alueiden suojelu ja käyttö, luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset. Belgia.

Helsinki Consulting Group 2001: Metsähallituksen alue-ekologisen suunnittelun arviointi ja kehittämissuosituksien pdf-julkaisu osoitteessa http://www.metsa.fi/mta/mt03/mt03_2_5_fr.htm

Insinööritoimisto Bertel Ekegren 1998: Kirkkonummen kunnanvaltuuston yleiskäytännön 2020 hyväksymistä ja alistamista koskeva asia. - Kirje Uudenmaan ympäristökeskukselle 2.6.1998.

Jokimäki, J. & Kisanlahti-Jokimäki, M.-L. 2000: Vuotoksen suunnitellun allasalueen linnustollinen arvo. - Moniste, Lapin yliopisto, Arktinen keskus, Rovaniemi.

Koskimies P. & Väisänen R.A. 1988: Linnustoseurannan havainnointiohjeet. Helsingin yliopiston eläinmuseo, 2.painos.

Pessa, J., Eskelin, T., Ohtonen, A. & Siira, J. 1994: Vuotoksen suunnitellun allasalueen luonnon tutkimukset, osa L, Linnut. - Moniste, Oulun yliopisto, Oulu.

Symbioosi 2002: Kemijoki Oy:n valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen koskien Vuotoksen allashanketta: Symbioosin vastine 22.2.2002 ja sen liitteet. - pdf-tiedosto osoitteessa <http://www.helsinki.fi/jarj/symbioosi/vuotos/>

Söderman, T. 2001: Luonnonsuojelulain 65§:n mukaisten Natura -arviointien ja -lausuntojen laatu. - Suomen ympäristökeskuksen moniste 240.

Tringa 2000: Huomautus sekä vaihtoehtosuunnitelma rakennuskaavaan Sundet I Kirkkonummen kunnassa. - Kirje Kirkkonummen kunnalle 7.3.2000.

Uudenmaan ympäristökeskus 1999: Luonnonsuojelulain 65§:n mukainen lausunto Uudenmaan Liiton lausuntopyynnön mukaisesti (Dnro 1486/98) Helsingin kaupungin Vuosaaren satamahankkeesta. - Lausunto Uudenmaan Liitolle 19.3.1999.

Mustavuori-Östersundomista tehtyjä julkaisemattomia linnustotutkimuksia sekä niistä tehtyjä johtopäätöksiä ja vastineita voi tiedustella Helsingin kaupungin ympäristökeskukselta, ympäristöministeriöltä sekä Helsingin Satama Oy:n suunnittelupäälliköltä. Julkaisematonta Vuotos-aineistoa voi kysellä Kemijoki Oy:ltä.

Kirjoittajan osoite/ Author's address:
marcus.walsh@iki.fi